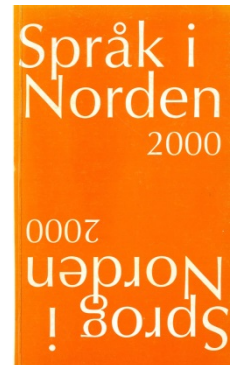

Sprog i Norden

Titel: Språksamarbete i Norden 1999
Forfatter: Birgitta Lindgren
Kilde: Sprog i Norden, 2000, s. 112-119
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språkråd

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbete i Norden 1999

Birgitta Lindgren

Nordiska språkrådet

Nordiska språkrådet inrättades den 22 februari 1997 av de språknämnder eller motsvarande organ som representerar de inhemska språken i Norden. Det skall enligt stadgarna vara ett organ för samverkan i frågor som ligger inom de enskilda nämndernas verksamhetsområden och därvid fungera som sakkunnigt organ åt Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet stöder under en försöksperiod (1997–1999) Nordiska språkrådet med ett årligt anslag.

Särskilt skall Nordiska språkrådet verka för att främja den internordiska språkförståelsen, som är en grundläggande tillgång för det politiska, kulturella och ekonomiska samarbetet i Norden. Nordiska språkrådet skall dessutom främja och underlätta användningen av de nordiska språken i Norden men också utanför Norden, t.ex. i det europeiska samarbetet. Nordiska språkrådet skall samverka med andra språk- och terminologiorgan i och utanför Norden.

Organisation

Nordiska språkrådet består av 10 ledamöter utsedda av de språknämnder eller motsvarande organ som representerar de inhemska språken i Norden.

Nordiska språkrådet har under 1999 haft följande sammansättning:

Dansk Sprognævn: *Allan Karker* (suppleant *Jørn Lund*)

Forskningscentralen (finska): *Aino Piehl* (suppleant *Sari Maamies*)

Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland (svenska): *Mikael Reuter* (suppleant *Eivor Sommardahl*)

Føroyyska málnevndin: *Jógvan í Lon Jacobsen* (suppleant *Katrin Næs*)

Íslensk málnefnd: *Kristján Árnason* (suppleant *Gunnlaugur Ingólfsson*)

Norsk språkråd: *Ola Haugen* (suppleant *Dag Gundersen*)

Oqaasiliortut/Grønlands Sprognævn: *Carl Christian Olsen* (suppleant *Sofie Geisler*)

Svenska språknämnden: *Margareta Westman* (suppleant *Ulf Teleman*)

Sverigefinska språknämnden: *Paula Ehrnebo* (suppleant *Erling Wande*)

Samisk språknemnd: Ingen representant utsedd. Representationen för samiskan på möten avgörs från gång till gång efter överenskommelse mellan de nationella samiska språknämnderna.

Ordförande i Nordiska språkrådet under 1997–1999 har varit Margareta Westman, Svenska språknämnden. Vice ordförande har varit Allan Karker, Dansk Sprognævn. Kontaktperson och sekreterare har varit Birgitta Lindgren, Svenska språknämnden.

Ett arbetsutskott finns bestående av ordföranden, vice ordföranden och sekreteraren.

Nordiska språkrådets sekretariatsfunktion för 1997–1999 har ombesörjts av Svenska språknämnden genom den som är utsedd till Nordiska språkrådets sekreterare, Birgitta Lindgren, med bistånd av konsulent Rikke Hauge, placerad i Oslo.

I sin verksamhet stöds också Nordiska språkrådet av de nordiska sekreterarna: under 1999 Henrik Holmberg (Dansk Sprognævn), Eivor Sommardahl (Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland), Svein Nestor (Norsk språkråd) och Ari Páll Kristinsson (Íslensk málnefnd).

Den 1 januari 2000 övertar Dansk Sprognævn sekretariatsfunktionen för Nordiska språkrådet.

Möten

Nordiska språkrådet har under 1999 utöver två arbetsutskottsmöten och två möten inför överföringen av ansvaret för Nordiska språkrådet från Svenska språknämnden till Dansk Sprognævn hållit följande möten:

Ett årsmöte den 12–13 februari i Köpenhamn med representanter för varje språknemnd.

Birgitta Lindgren

Ett rådsmöte den 26 augusti i Reykjavik i anslutning till Nordiska språkmötet 1999.

Nordiska språkmötet 1999

Det 46:e nordiska språkmötet med Íslensk malstöð som värd i samverkan med Nordiska språkrådet avhölls den 27–28 augusti i Höfn på Island. Temat var "förhållandet mellan danska, norska, svenska och andra språk i Norden". De flesta föredragen publiceras i denna årskrift.

Konferenser

Nordiska språkrådet har under 1999 stått som arrangör eller medarrangör av följande konferenser:

Ett symposium om *invandrarordböcker* den 5–7 februari i Köpenhamn i samverkan med Nordiska föreningen för lexicografi. Föredragen är publicerade i *LexicoNordica* 6.

En konferens om *nordisk lexicografi* den 26–30 maj i Göteborg i samverkan med Nordiska föreningen för lexicografi och Göteborgs universitet. De flesta föredragen kommer att publiceras i en rapport.

Språk og kultur i Vestnorden – ett led i trilateralt samarbete Norge–Island–Färöarna den 24–29 juni i Norge i samverkan med Landslaget for norskundervisning. Denna gång var deltagarna färöiska och norska modersmåls lärare.

En *intensivkurs i nordisk konferenstolkning* i samverkan med Nifin den 1–4 september på Hanaholmen.

Ett *seminarium om språkteknologi* i samverkan med Nada (institutionen för numerisk analys och datalogi) vid Kungl. Tekniska högskolan den 3–4 december i Stockholm.

Nordiska språkrådet har därutöver varit representerat i följande evenemang:

En internationell konferens *Institutional Status and Use of National Languages in Europe* anordnad av Nederländse Taalunie den 24–26 mars i Bryssel.

Nordtermmöte anordnat av Nordterm den 12–16 juni i Köpenhamn. Föredragen finns publicerade i "Nordterm 99". Nordterm 10. Utg. av Dantermcentret.

Ett *Nordbasseminarium* anordnat av Nifin den 20 september i Helsingfors. *Nordbas* är en forskningsbas över befintlig forskning av två- och flerspråkiga barn, unga och vuxna i Norden och deras språkinläring och undervisning.

En konferens *Sprachenpolitik in Europa* anordnad av Verein zur Vörderung sprachwissenschaftlicher Studien den 13 november i Berlin.

Conference on Language Planning anordnad av Eesti Keele Instituut den 18–19 november i Tallinn, Estland.

En konferens *Demokrati, språk, utbildning* anordnad av Ålands fredsinstitut och Ålands högskola den 19–20 november i Mariehamn.

Representanter för Nordiska språkrådet har som vanligt orienterat om nordiskt språksamarbete och nordiska språkfrågor på andra möten, kurser och konferenser.

Samarbete

Nordiska språkrådet har under 1999 haft organiserat samarbete med *Nordiska föreningen för lexikografi* (se eget avsnitt) och med *Nordterm*, de nordiska terminologiorganens samarbetsorganisation. Nordiska språkrådet har observatörsplats i Nordterms styrgrupp. Nordterm har motsvarande rätt att skicka en observatör till Nordiska språkrådets rådsmöten.

Vidare samarbetar Nordiska språkrådet med *Nifin* (Nordens institut i Finland), bland annat på området nordiska tolkar.

Nederlandse Taalunie (Nederländska språkunionen) har inlett kontakter med Nordiska språkrådet i syfte att inrätta en europeisk plattform för nationella språkvårdsorganisationer.

Skrifter

Följande skrifter har utkommit under 1999:

Årsskriften *Språk i Norden 1999*. Red. Lindgren m.fl. Novus forlag, Norge. 174 s. Förutom ett register 1990–1999 samt det fasta stoffet med anmälningar av ny språklitteratur och en översikt över nordiskt samarbete behandlas i flera artiklar temat för 1998 års nordiska språkmöte: språkteknologi.

LexicoNordica 6. Red. Bergenholtz & Malmgren. Utg. av Nordiska föreningen för lexikografi i samarbete med Nordiska språkrådet. 255 s. Temat är *Invandrarordböcker i Norden*.

Terminologi och språkvård. Konferensrapport. 75 s. I egen skriftserie.

Nordiskt klarspråksseminarium. Konferensrapport. 65 s. I egen skriftserie.

Nordiska studier i leksikografi 4. Konferensrapport. Utg. av Nordiska föreningen för lexikografi i samarbete med Nordiska språkrådet och Forskningscentralen för de inhemska språken. 450 s.

Informationsverksamhet

Nordiska språkrådet har informerat om sin verksamhet via ett informationsblad och på egna webbsidor på Svenska språknämndens webbplats.¹

Uttalanden

På uppdrag av Nordiska ministerrådet har Nordiska språkrådet gjort en utvärdering av verksamheten under den första perioden (1997–1999) och av organisationsformen. I korthet framkom följande: Uppgifterna enligt kontraktet måste anses väl uppfyllda. Behovet av en samlande organisation för det nordiska språksamarbetet är väl omvittnat. Det är ännu för tidigt för att kunna bedöma hur ordningen med roterande sekretariat fungerar. En förutsättning för att arbetet skall kunna bedrivas är att tillräckliga medel ställs till förfogande.

¹ I och med överföringen till Dansk Sprognævn fr.o.m. 1 januari 2000 ligger webbplatsen på <<http://www.Nordisk-Sprograad.dk/>>.

I brev till SAS och till berörda departement i Danmark, Norge och Sverige har Nordiska språkrådet påtalat det olämpliga i att SAS endast använder engelska på sin webbplats.

Nordiska språkrådet har uppmanat såväl Finland som Sverige inför dessa länders ordförandeskap i EU att ta upp språklig enkelhet i EU-texter på dagordningen.

Projekt

Nordiska språkrådet har under 1999 arbetat med följande projekt:

Nordtermnet – en webbplats² med en nordisk termdatabas och andra webbtjänster som berör terminologi. Projektet påbörjades under 1998 och drivs av Nordterm med Nordiska språkrådet som partner. EU har bidragit i uppbyggnadsfasen genom programmet MLIS med cirka 33 % av totala kostnaden (7,5 miljoner dkr). Nordiska språkrådet har därtill från Nordiska kulturfonden fått ett bidrag om 300 000 dkr till detta projekt. Uppbyggnadsfasen avslutades under 1999.

Pilotprojektet om *språkteknologi i Norden*, som inleddes 1998, har drivits vidare under året.

Pilotprojektet om *fremmande ords hantering i nordiska språk*, som inleddes 1998, har drivits vidare under året. Helge Sandøy har utarbetat ett förslag om hur ett nordiskt projekt om detta ämne kunde läggas upp.

Ordboksprojekt för de små språken i Norden. Efter utlysning av medel till ordboksarbete har arbetsutskottet tagit ställning till 13 projekt och beviljat anslag på sammanlagt cirka 800 000 dkr till 6 projekt:

Färdigställande av *färöisk synonymordbok*

Testprojekt inför *isländsk-svensk ordbok*

Färdigställande av *finsk-nordsamisk-svensk-norsk juridisk ordlista*

Fortsatt kodning av *K.Nielsens samiska ordbok*

Samisk förvaltningsordbok

² <<http://terminology.uwasa.fi/nordterm/net/sv.html>>.

Svensk-finsk bankordlista

Nordiska föreningen för lexikografi.

Nordiska språkrådet sköter sekretariatsfunktionen åt *Nordiska föreningen för lexikografi*. Vid utgången av 1999 hade föreningen 284 medlemmar. Föreningen utger ett meddelandeblad, och under 1999 har 2 nummer utkommit. Sedan 1994 ger föreningen ut årsskriften "LexicoNordica", och under året utkom nr 6.

Aktuellt från språknämnderna

Bland aktiviteter och händelser under 1999 som rapporterats från språknämnderna i Norden kan följande nämnas.

Danmark: "Retsskrivningsordbogen" är utlagd på Internet.³ En intern elektronisk databas över Dansk Sprognævns språkfrågor har upprättats. I oktober anordnades en konferens om fackspråk.

Finland: Under 1999 har Forskningscentralen låtit utvärdera sin organisation. På uppdrag av undervisningsministeriet har Forskningscentralen utarbetat en skrivelse riktad till statliga myndigheter om vikten av ett begripligt språk. Vidare har Forskningscentralen i samarbete med finansministeriet gett ut en handbok med språkråd inför Finlands ordförandeskap i EU under året,

Färöarna: Føroyska málnevndin har under året bl.a. arbetat med att ta fram färöiska former till ordlistan "Statsnamn och nationalitetsord". Vidare har nämnden utarbetat färöiska termer för Nordtermnet.

Island: Íslensk málstöð har av kulturministeriet fått i uppdrag att övervaka översättningen av Windows till isländska. Republikfondens utmärkelse 1999 gick till Íslensk málstöð.

Norge: Norsk språkråd har arbetat vidare med att inrätta ett informations- och kommunikationstekniskt sekretariat vid språkrådet. Språkrådet deltog vidare tillsammans med Statens

³ <<http://www.sproгнаevnet.dk/cgi-bin/ordbog/ro96>>.

informatjonstjeneste och Administrasjonsdepartementet i projektet "Enklere språk i statens dokumenter".

Samiska: Först under senare delen av 1999 ser finansieringen av den samnordiska samiska språknämnden att lösa sig. Tills vidare ansvarar Samisk språkråd i Norge för den administrativa verksamheten i det samnordiska arbetet.

Sverige: Under 1999 beslutade riksdagen att tillsätta en utredningen om svenska språkets ställning. Beslutet grundar sig på det förslag till handlingsplan för att främja svenska språket som Svenska språknämnden lade fram 1998 på uppdrag av regeringen.

Sverige-finska språknämnden har under året lagt samman alla tidigare publicerade ordlistor från olika fackområden i en databas, som man kan beställa utskriften från. Man kan också köpa en läsversion av databasprogrammet och sedan köpa de ordlistorna i elektronisk form.